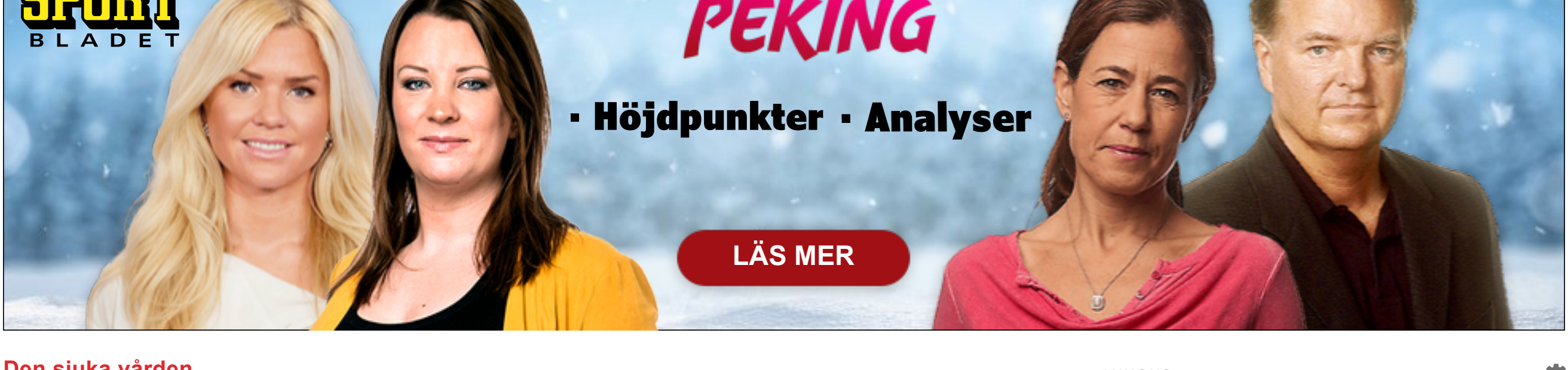

ANNONS

Den sjuka vården

Var fjärde vårdplats har försvunnit på tio år

Läkarförbundet: Regionerna måste ta ett större ansvar

Av: Gustaf Tronarp, Johan Ekman

PUBLICERAD: 1 GÅR 17:49 | UPPDATERAD: MINDRE ÄN 2 TIM SEDAN

NYHETER

Sjukvården var hårt ansträngd långt före coronapandemin. Sverige ligger i botten i en internationell jämförelse – och på tio år har var fjärde vårdplats försvunnit, visar Aftonbladets kartläggning. – Det här ökar riskerna för patienterna, säger Läkarförbundets ordförande Sofia Rydgren Ståle.

Belastningen på sjukvården måste minska. Det har varit ett genomgående mantra från regeringen och Folkhälsomyndigheten genom hela pandemin. – Vårdens personal gör otroliga insatser, men det har blivit tydligt att de behöver bättre förutsättningar, sa socialminister Lena Hallengren (S) vid en pressträff förra veckan.

ANNONS

Just nu bjuder vi på långivarnas uppläggningsavgift. **Lendo.se** Ansök nul!

För den som har studerat statistik kan det knappast någon överraskning att coronan fick sjukvården att nära sig bristningsgränsen. I Sverige fanns det 2020 drygt 2 vårdplatser per 1 000 invånare. Det är en minskning med nästan 25 procent på 10 år, och med den siffran intar Sverige en bottenplacering i EU. Snittet i unionen är över 5 platser per 1 000 invånare.

I Sverige fanns det 2020 i snitt 2 vårdplatser per 1 000 invånare – det placerar oss i botten i EU. Foto: PONTUS ORRE

– Det finns många rapporter där platsbristen kopplas ihop med en ökad risk för vårdskador. Dessutom leder det till en enorm stress för personalen på sjukhusen, säger Sofia Rydgren Ståle. – Om vi hade haft fler vårdplatser hade vi varit bättre rustade för att hantera coronapandemin och andra kriser som belastar vården.

Var fjärde plats borta i Uppsala

Aftonbladets sammanställning visar också att skillnaderna mellan landets regioner är stora. Det lägsta antalet vårdplatser – 1,7 per 1 000 invånare – finns i Halland. I toppen av listan finns Västerbotten med 2,5 platser.

ANNONS

– Regionerna måste lägga ner mer kraft och resurser för att komma tillrätta med denna problematik, säger Sofia Rydgren Ståle. – Från förbundets sida skulle vi gärna se nationella mål för att öka antalet vårdplatser och incitament som belönar dem som lyckas.

"Det finns många rapporter där platsbristen kopplas ihop med en ökad risk för vårdskador", säger Sofia Rydgren Ståle, ordförande för Läkarförbundet. Foto: Fredrik Sandberg/TT

Även när det gäller utvecklingen över tid är de regionala skillnaderna omfattande. I Uppsala försvann hela 38 procent av vårdplatserna mellan 2010 och 2020. Stockholm backade med enbart 7 procent. – Vi har ett vårdplatsbetyr sedan länge, och det är vi inte ensamma om, säger Stefan Hjalström, produktionschef vid Akademiska sjukhuset. – Det pågår hela tiden ett arbete med att försöka öka antalet vårdplatser. Den största utmaningen för oss är att rekrytera och behålla personal till vår 24/7-verksamhet.

"Finns inga säkerhetsmarginaler"

En vårdplats definieras som en plats i slutenvård där det finns tillräcklig utrustning och bemanning för att trygga både patientsäkerheten och arbetsmiljön. Minskningen av antalet platser är till viss del en följd av världens utveckling. Nya metoder och effektivare arbetssätt gör att fler diagnoser kan behandlas utan sjukhusinläggning. Björn af Ugglas är doktor i medicinsk vetenskap vid Karolinska institutet. Han har studerat platsbristens konsekvenser för akutvården. Slutsatsen är att neddragningarna har gått för långt. – Vi är nere på en nivå där det inte längre finns några säkerhetsmarginaler. Det gör att verksamheten blir väldigt sårbar.

Björn af Ugglas vid Karolinska institutet har studerat vilka konsekvenser platsbristen får för akutvården. Foto: KAROLINSKA INSTITUTET

Björn af Ugglas lyfter fram beläggningsgraden som ett centralt mått på vårdens belastning. Den anger hur många vårdplatser som är upptagna av en patient. – I början av 2000-talet låg beläggningsgraden på omkring 80 procent i snitt. Nu är det inte ovanligt att den är 95–100 procent i många regioner. – Ligger man på de nivåerna så kommer man ha svårt att klara långhelger, semestrar eller perioder då vårdbehovet är extra stort.

"Rationaliserat för mycket"

Den kraftiga bantningen av antalet vårdplatser har drivits på av en mängd olika faktorer. – En viktig orsak är att det är svårt att hitta personal. Men på regional nivå ser vi ibland att man drar ner vårdplatser på en enhet utan att se till vilka konsekvenser det får på en mer övergripande nivå, säger Läkarförbundets Sofia Rydgren Ståle.

ANNONS

Bolåneräntor för dig som har svårt att få lån

Bolag	Snitttränta föreg. mån
marginolen	3.50 %
SVEA	4.16 %
compricer	4.64 %

– En person som blir inlagd på sjukhus ska kunna lita på att man får god och säker vård och att avdelningen man kommer till har tillräckligt med personal med rätt kunskap och kompetens. Men i dag har vi ett läge där det är väldigt vanligt med överbeläggningar och omflyttningar mellan avdelningar. Det är ett tecken på att man har rationaliserat för mycket. Emma Spak är sektionschef för hälso- och sjukvård på Sveriges kommuner och regioner. Hon håller med om att vårdplatserna behöver öka, åtminstone på en del håll. – Det viktigaste är att se till att vården har den kapacitet som behövs. Vi kan inte enbart fokusera på antalet platser, utan vi måste se till hela vårdkedjan. – Situationen ser annorlunda ut från region till region. Det är viktigt att man jobbar långsiktigt och strategiskt utifrån de utmaningar man har.

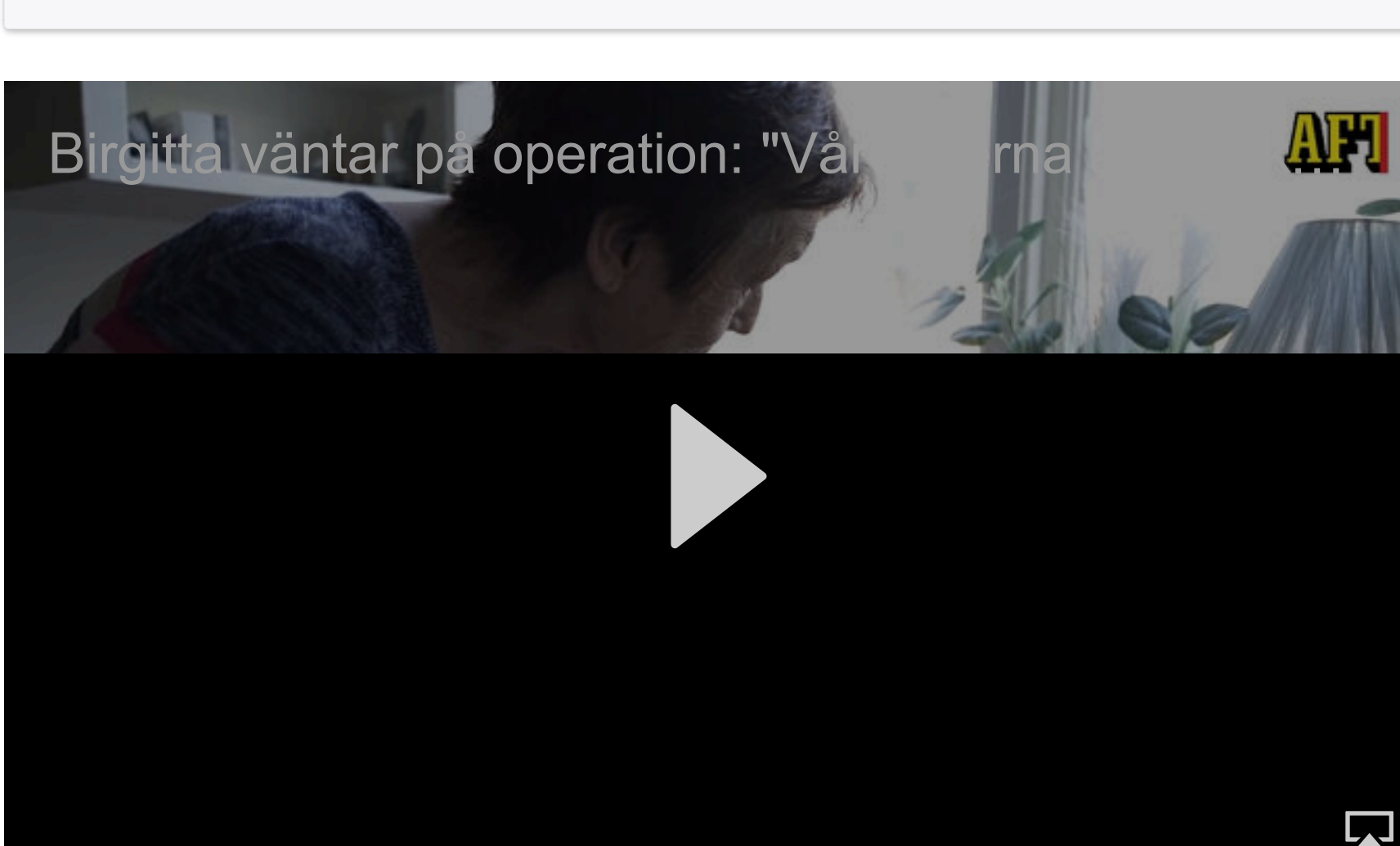

Den kraftiga bantningen av antalet vårdplatser har drivits på av en mängd olika faktorer. Foto: ANDREAS BARDELL

FAKTA

Den sjuka vården

- Den svenska sjukvården är under hård press. De senaste åren har vårdplatserna blivit färre och köerna växt. Coronaviruset har förvärrat situationen ytterligare.
- I en serie artiklar granskar Aftonbladet vården under pandemin. Har du erfarenheter som du vill dela med dig av? [Skriv ett mejl](#) och berätta!

AFTONBLADET DAILY Den sjuka vården 14 MIN Lyssna

ANNONS
Stort utbud på receptfritt & receptbelagt till nära, kära & djur - MEDS.
Extern länk från Meds **KÖP NU**

AMNEN I ARTIKELN

Den sjuka vården Sjukvård Vård & omsorg Coronaviruset OECD

Schibsted Aftonbladet är en del av Schibsted. Schibsted är ansvarig för dina data på denna sida. [Läs mer här](#)

ANNONS

Just nu bjuder vi på långivarnas uppläggningsavgift. **Lendo.se** Ansök nul!

Just nu bjuder vi på långivarnas uppläggningsavgift. **Lendo.se** Ansök nul!

MEST LÄST

- 06:55 **NYHETER** Sverige öppnar upp igen – här är restriktionerna som slopas
- 27 MAR 2020 **NYHETER** Senaste nyheterna om pandemin – varje dag
- 08:52 **NYHETER** Här är rekommendationerna som fortfarande gäller
- 06:18 **NYHETER** Region Stockholms överskott: 1,8 miljarder
- 1 GÅR © 22:26 **NYHETER** Sasja levde instängd på sjukhus – nu har hon fått se havet

ANNONS

Just nu bjuder vi på långivarnas uppläggningsavgift. **Lendo.se** Ansök nul!

Just nu bjuder vi på långivarnas uppläggningsavgift. **Lendo.se** Ansök nul!